

Motion till riksdagen 2024/25:2626

av **Ulrika Westerlund m.fl. (MP)**

Utreda familjehemmens situation och behov av stöd

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda familjehemmens situation och vilket ansvar staten bör ta för detta och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utredningen ska undersöka möjligheten för familjehemsföräldrar att omfattas av föräldraförsäkringens regelverk när de tar emot ett barn för placering, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utredningen ska undersöka hur stödet till familjehemmen kan systematiseras och resurssättas i syfte att skapa tryggare anknytning för de placerade barnen och stärka familjehemsföräldrarnas förmåga, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utredningen ska beräkna de samhällsekonomiska konsekvenserna av brusten anknytning och sammanbrott i placeringar för barn samt de samhällsekonomiska vinsterna i en kraftig satsning på en tryggare uppväxt för dessa barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Att vara familjehem är en otroligt viktig uppgift. Barn som av olika anledningar inte kan bo med sina vårdnadshavare kan placeras i familjehem, antingen kortvarigt i jourhem eller i en mer långsiktig placering. I vissa fall rör det sig om många år under uppväxten.

En bra familjehemsplacering kan göra oerhört stor skillnad i ett barns liv, och ge barnet de verktyg som behövs för att hantera tidigare upplevelser och bygga en stark grund för vuxenlivet. En familjehemsplacering som inte fungerar kan däremot bygga på barnets tidigare trauman och skapa ytterligare svårigheter med tillit och anknytning även senare i livet.

Ett familjehem får idag ersättning och stöd av kommunen, antingen direkt från socialtjänsten eller via ett privat bolag. Den ekonomiska ersättningen för en vanlig placering ligger runt 11 000 kr per månad enligt rekommendationer från SKR - det faktiska beloppet bestäms från kommun till kommun. Detta ska motsvara de kostnader som man räknar med att det innebär att ha ett hemmaboende barn. Det finns också möjlighet att få en något högre ersättning vid särskilda behov.

Däremot finns det ingen möjlighet att vara hemma med föräldrapenning utöver den ersättning som ges. Detta trots att anknytningen är oerhört viktig, inte minst för små barn. Man bör kunna utgå från att barn som placeras i familjehem redan bär med sig en otrygghet då omvårdnaden brustit i hemmet, och att det därför är extra viktigt att det finns tid och möjlighet för familjehemsföräldrarna att ge barnet en trygg anknytning. I många fall ska barnet så småningom flytta tillbaka till sin vårdnadshavare, men att bära med sig upplevelsen av en varm och trygg vuxenanknytning är viktigt för alla barn. Vi menar därför att föräldrapenningens regelverk borde ses över så att familjehemsföräldrar får möjlighet att ta ut föräldrapenning utöver ersättningen från kommunen, för att kunna vara hemma med ett placerat barn på samma sätt som när ett barn föds eller adopteras in i en familj. Det bör gälla för barn även i skollåldern, då behovet kanske är ännu större av att tid läggs på anknytning eftersom erfarenheterna av brusten anknytning kan misstänkas vara fler och djupare i många fall.

Men familjehemmen måste också få ett bättre stöd än idag. Vi hör många vittnesmål från familjehem om hur svårt det är att få stöd och handledning från kommunerna. Istället har det vuxit fram en privat marknad för detta, som i sin tur kostar samhället väldigt mycket pengar. Vi menar att resurser behöver skjutas till för att familjehemmen ska få det stöd de behöver.

Familjehemsplaceringar är inte ett sätt för kommunen att hantera ett barn som inte kan bo med sin vårdnadshavare - det är ett oerhört viktigt verktyg för att förebygga ohälsa, psykisk ohälsa, kriminalitet och utsatthet för kriminalitet senare i livet. Att på allvar satsa på familjehemmens ersättningar och stöd (och givetvis noggranna kontroller av kvaliteten) är en direkt investering i barnets mående och en besparing för samhället. Som jämförelse kan nämnas att ett dygns placering på SiS kostar lika mycket som en månad i familjehem.

Det säger sig självt att varje krona som investeras i trygga placeringar som ger barnet de bästa uppväxtvillkoren kommer betala sig i andra änden - i form av minskade utgifter för samhället, men först och främst i ett minskat mänskligt lidande. Vi vill därför se ett större statligt ekonomiskt ansvar för familjehemsplaceringarna eftersom detta i nästa led kan innebära stora statliga besparingar inom rättsväsendet. När vi pratar om barns uppväxt får inte olika pengapåsar innebära en dumsnålhet - vi är ett samhälle och måste ta ett gemensamt ansvar för att ge barn goda möjligheter att växa upp till starka vuxna.

Ulrika Westerlund (MP)

Märta Stenevi (MP)

Leila Ali Elmi (MP)

Janine Alm Ericson (MP)